

Un panorama llibreter

La resistència cultural a través de les principals llibreries de les comarques gironines

Tancades les seccions llibresques dels centres comercials i els grans locals, algunes llibreries han continuat oferint, malgrat les restriccions, un punt de suport cultural a la societat a través de la venda i la prescripció. Pensem en llibreries que resisteixen a peu de carrer, com ara la Ulyssus, dedicada a les guies a la literatura de viatges, mapes, excursionisme i natura. O la Linguae, un espai social i multicultural, perquè és l'única de Girona dedicada a les llengües estrangeres. Tot seguit, trobareu una selecció —segur que incompleta— que pretén esbossar el paisatge llibreter de les comarques gironines i recollir el testimoni d'un any especialment complicat per a tothom.

Text > **MAR BOSCH OLIVERAS**, escriptora

Una llibreria de cine

En els seus quaranta anys, la Llibreria 22 ha organitzat més de gairebé tres mil actes. A la 22 s'ha creat el Premi Just Manuel Casero, hi ha nascut el Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona i el Cine Estudi Truffaut. Des de la 22 col·laboren amb la sala La Planeta, al llarg dels anys han obert altres establiments i també han estrenat l'Espai 22. Jordi Gispert, relleu de l'incombustible Guillem Terribas, ens explica aquest últim any a la 22: «Si a principis de l'any passat ens haguessin dit que estaríem en aquesta situació, la majoria no ens ho hauríem cregut. Suposàvem que perdre un Sant Jordi seria un cop definitiu, però podria haver estat pitjor, si ho comparem amb altres negocis que han hagut de tancar. Ara bé, si això s'allarga en el temps, la situació estarà definitivament emmalaltida, perquè la sensació d'espectacle vergonyós va creixent a marxes forçades».

>> Jordi Gispert i Guillem Terribas. (Foto: LLIBRERIA 22)

Una llibreria històrica

Fundada el 1879, la Geli ha estat distingida pel Gremi d'Editors i Distribuïdors amb el Premi Atlàntida per ser una de les llibreries més antigues de Catalunya. Fent balanç de l'últim any, ens expliquen que ha acabat prou bé: «La gent està en un punt que llegeix més. Qui entra, vol comprar, es deixa aconsellar i en lloc de comprar un lli-

bre, se n'emporta dos o tres i torna a buscar-ne més!». Amb tanta pedra com envolta la llibreria, demanem al senyor Rodeja pel futur del llibre, com si poguéssim tenir alguna cosa d'oracular: «El futur del llibre serà bo: mai pot morir la literatura, que no és res més que la identitat d'un país que hem de defensar. Pensem que els lectors confia-

ran més en nosaltres que no pas en les plataformes, que mai sabran apreciar la reacció que tenen davant el nostre consell».

El pòsit del temps

La Context és un híbrid entre dos mons plaents, una gastrolibreria. Darrere del logotip, un cercol de cafè (o de vi)

>> Pere Rodeja a la Llibreria Geli.
(Foto: LLIBRERIA GELI)

damunt d'una taula, darrere d'aquest pòsit de temps que cal per assaborir lectures, hi ha Frederic Streich, que, fent equip amb Paulina Fariza primer i amb Natàlia Quesada després, va obrir portes el 2009 a l'antic local amb terrassa a la plaça del Pou Rodó. El trasllat al local més petit el mes de març de 2020, els va servir per afinar l'elecció dels títols. «A causa de les restriccions d'aquests mesos, no podem valorar si la nova ubicació suposarà un augment de vendes, però els senyals són esperançadors», ens explicava Frederic. Contextualitzem: un trasllat, dos locals, una pandèmia. Ara és temps per deixar reposar els canvis mentre el present passa pel carrer de la Cort Reial.

És quan somio (truites) que hi veig clar!

La Somiatruites és la polpa en marxa d'un cranc ermità. La closca és el local que ocupava la llibreria Context i que, gràcies a l'empenta conjunta d'en Matteo i en Xevi, ara omple la Somiatruites, que és llibreria i és cafè. En Matteo és al capdavant de la part de darrere de la Somiatruites, on hi ha la llibreria. «El meu marit Xevi s'ocupa més del bar, i jo de la llibreria. Hem decidit centrar-nos en narrativa, feminisme i gènere. Tinc una idea romàntica de llibreria: és aquell lloc on passes molt temps mirant llibres, tocant-los, decidint... I si t'hi pots prendre una in-

>> Maria Carme Ferrer, al mig, amb l'equip
(Foto: LLIBRERIA EMPÚRIES)

fusió, millor!» Tot estava llest perquè obrissin el març del 2020. Aquest últim any, per tant, s'han hagut d'armar de paciència i constatar el coratge que qui trenca ous quan somia és per servir truites als deserts.

La senyora Empúries

Quan la Llibreria Empúries va complir els cinquanta, Enric Mirambell, avui ja desaparegut, va fer-ne el discurs. Al cap de deu anys, amb la cara neta fruit d'unes reformes, la senyora Empúries ja n'havia complert seixanta. Això va ser fa cinc anys, i Antoni Puigverd va ser l'encarregat de presentar aquella festa de la llibreria capitanejada per l'actual presidenta del Gremi de Llibreters, Maria Carme Ferrer. Es

va parlar dels contratemps evidents i potencials que amenacen el sector, però també es va voler destacar el bon humor i l'eficiència amb què el lector vocacional o ocasional és acollit a «la llibreria que ens salva del pessimisme. Tot és entrar aquí i descobrir no només un oceà de possibilitats, sinó també una colla de persones que ens ajuden a trobar el llibre que busquem». Segurament avui, després del gran sotrac, Puigverd doblaria el discurs.

Reivindicant el passat, ens projectem al futur

«Quan vam haver de tancar-nos a casa, vam decidir que no podíem deixar d'estar actius», diu Anna Nicolau, llibretera a Les Voltes. Això fa sistema

>> Matteo i Xevi, propietaris de la Llibreria Somiatruites. (Foto: LLIBRERIA SOMIATRUITES)

>> Anna Nicolau, llibretera de la llibreria Les Voltes. (Foto: LLIBRERIA LES VOLTES)

amb l'essència d'aquesta llibreria, constituïda en plena dictadura per estimular la lectura en català. Durant el primer confinament van continuar presents a les xarxes i, quan va arribar l'abril, van fer la campanya «Les Voltes et porta el Sant Jordi a casa», fent arribar llibres i roses a domicili. «Com tot el comerç, ens hem adaptat a les normatives i hem ofert el nostre servei tant a la llibreria com a través de la botiga en línia. Ahora, hem programat presentacions i xerrades, totes en directe per les xarxes i per Televisió de Girona. Creiem que la cultura és un bé essencial i per això davant els grans canvis volem ser actors, no espectadors».

La calma dels mots

El desembre de l'any passat la Calmot, regentada per Mònica Armangué, va fer tres anys: «Vaig veure que hi havia el forat dels més joves, que són els que pensem que hem d'anar alimentant amb bones lectures». Quan li pregunto per la situació de la llibreria (comparteix el carrer de les Hortes

amb la 22), contesta en positiu: «Tenia ganes d'estar al camí de les llibreries: el de la 22 però també de la Ulyssus, de la Geli, de Les Voltes». Com a les seves veïnes d'ofici, les activitats d'abans del virus hi eren constants: «Cada setmana en teníem entre una, dues i tres, que esperem poder reprendre després del caos». Això i continuar prenent-se la feina sàviament i amb calma: «Amb la immediatesa d'Amazon no hi podem competir, ni en preus ni en des-

comptes, ni jugar en aquesta voràgine del clic-clic-ja! Oferim confiança; fem feina de formigueta».

La vida continua a la Vitel·la

Vitel·la va ser editorial primer i, després, la llibreria que avui és el pol cultural de l'Escala. Gemma Garcia, la llibretera, ens comenta que el gran canvi que han viscut ha estat el trasllat a «la platja»: «Un somni, i no t'ho dic de broma», comenta. Perquè ho va somiar desperta, un dia d'aquells que els ulls projecten il·lusions en locals buits, com el que hi havia quedat

davant de mar. Després arriba un altre somni a Palafrugell, on hi havia la Mediterrània, però l'obertura els enganxa en plena pandèmia. «Aquest és un projecte en el qual creiem moltíssim, tot i que encara no hem pogut desenvolupar-lo, entre actes culturals suspesos, cafeteria tancada, confinaments, etc. Però em trec el barret davant la resposta de la ciutadania. Hem aguantat gràcies als veïns i amics de Vitel·la».

Hola, Sant Antoni!

També prop del mar, en aquest cas el de Sant Antoni de Calonge, hi trobem la Llibreria Dalmau i la Núria, la llibretera actual. La llibreria (1979) la portava un dels seus germans, que va continuar la feina de la mare. Des dels anys vuitanta havia estat més quiosc que llibreria, però el febrer del 2020 la Núria va decidir deixar la feina i dedicar-s'hi de ple. D'alguna manera, va prendre també el relleu de la desapareguda Gavina de Palamós, el tancament de la qual deixava la zona coixa de llibreries. «Montse Cargol, llibretera de la Gavina, em va donar consells valuosos i contactes del sector; va ser molt generosa, en un moment en què el tancament de la seva llibreria era recent i parlar-ne, dolorós. Generosa també va ser Maria Carme Ferrer, que em va orientar en aquest món del

**Mònica Armangué:
«Amb la immediatesa d'Amazon no hi podem competir, ni en preus ni en descomptes, ni jugar en aquesta voràgine del clic-clic-ja!»**

>> L'allau de llibres de la Llibreria Geli. (Foto: JOAN CASTRO)

llibre. I generosos els lectors que t'envien la llista de llibres per donar suport a la llibreria».

L'Altell de Banyoles

L'Altell de Banyoles va reunir fa uns quants estius una munió d'autors i lectors, d'editors i llibreters per celebrar, juntament amb Irene Tortós, els vint-i-cinc anys de L'Altell (avui ja en compta trenta-un). Ni la pluja d'aquella tarda de juliol va aigualir les ganes de voler felicitar la llibretera i la seva família, que sumen més de quaranta anys de trajectòria a Banyoles si hi afegim els inicis del negoci dels seus pares, amb un altre nom i una altra ubicació. L'Altell és una llibreria inquieta: set clubs de lectura, la Nit de Narradors, presentacions, pessics literaris, tallers, exposicions, etc. «Ara tot ho he de fer telemàtic i són dies de moltes incoherències. Si a vegades em venç l'apatia, em passa de seguida perquè enyoro muntar activitats: mantenenim els set clubs de lectura de manera telemàtica i les presentacions també. Ara bé: res no és el mateix».

Un drac de dos caps

I d'Irene a Irene. La llibretera de la Drac d'Olot, Irene Bonet, va prendre el relleu del seu pare l'any 2003 i des d'aleshores fa companyia amb la seva

parella, Toni Plasencia, al capdavant de la llibreria. Fundada el 1973 als baixos de la Casa Gaietà Vila, és un dels centres de difusió literària més importants de la comarca. Qui hi hagi estat, sabrà que és una bèstia bicèfala, amb dos caps i dues portes: a banda de la llibreria, també té una secció de quiosc, cosa que els ha permès obrir els caps de setmana per poder vendre diaris. Fent balanç d'aquest any, la Irene ens

Gemma Garcia:
«Em trec el barret davant la resposta de la ciutadania. Hem aguantat gràcies als veïns i amics de Vitel·la»

>> Irene Tortós, de la llibreria L'Altell de Banyoles. (Foto: L'ALTELL)

explica que, malgrat tot, la pandèmia ha provocat un canvi en la manera de treballar: «Tenir web, WhatsApp i ser a les xarxes socials des de fa un temps ens ha ajudat a mantenir el contacte amb clients i lectors. Encarem el futur dia a dia, però amb l'esperança que en algun moment veurem la llum i recuperarem l'activitat que teníem abans».

Dues filles de l'abril de 2016

La Llibreria Edison va obrir l'abril de 2016 a Figueres com a projecte del llibreter Eloi Salvat: «Som una llibreria

que, per voluntat pròpia, no generem una activitat excessiva, i el que teníem previst ho vam aturar. A diferència d'altres llibreries, nosaltres vam decidir no apostar-hi». Els seus esforços van més encaminats a treballar internament en projectes a curt termini per situar la llibreria per al que vindrà. Parlant de futur, els preguntem pel del llibre: «No disposem de la virtut de les Píties, i el futur del llibre passa per factors que no controlem. Tenim la percepció que el llibre físic continuarà viu al llarg de lustres i dècades,

**Eloi Salvat:
«Tenim la
percepció que
el llibre físic
continuarà viu al
llarg de lustres
i dècades,
i s'acabarà
convertint en
un dels pocs
objectes que
sobreviuran
al nou marc
tecnològic»**

i s'acabarà convertint en un dels pocs objectes que sobreviuran al nou marc tecnològic. La tendència que hem notat aquests últims temps, i amb la pandèmia s'ha accentuat, és un activisme ferm per part de molts clients (molts d'ells, joves). Ho entenem com un acte en favor d'un model de consum més responsable i conscient».

A la Llibreria Bookman, sorgida a Figueres el mateix abril de 2016, hi trobareu Francesc Llopis, llibreter de professió, col·laborador en programes de ràdio i ninotaire aficionat. Donant-li suport, Judit Frigola, sòcia fundadora i il·lustradora. «La supervivència de les llibreries», ens explica el llibreter, «implica tenir presència digital i oferir també el servei de venda i enviament. La nostra prioritat, però, és la venda de tu a tu, i només ens podem diferenciar dels grans gegants de la venda de llibres en línia amb un tracte proper. També creiem en la importància de crear comunitat a través d'actes participatius i les xarxes socials. Estem convençuts que moltíssima gent s'ha conscienciat de la necessitat de comprar localment, de fer teixit de barri i ciutat. I que les llibreries no només resistirem, sinó que ens adaptarem a les noves necessitats dels lectors».

>> Irene Bonet, de la llibreria Drac d'Olot.
(Foto: DRAC)

>> *Neus Lloveras, de La Siglantana de la Bisbal. (Foto: LA SIGLANTANA)*

La Singlantana de la Bisbal

A la Bisbal hi trobem La Singlantana. Neus Lloveras, la llibretera, ens explica que ja havia tingut un any complicat i que després s'hi va sumar la pandèmia. Però estem parlant d'una singlantana, un animal regeneratiu, que tira milles encara que li tallin la cua. «El clic el vam fer amb la iniciativa de Llibreria Obertes. Allò va suposar moviment. Vam notar que la gent tenia ganes de fer costat al petit comerç, i ens van començar a arribar comandes per terra, mar i aire (això és: Twitter, Instagram, WhatsApp, Facebook, etc.), i vam animar-nos moltíssim. Podem dir que ha estat una època atípic i trista, sense aquell de tu a tu que ens donaven els actes que organitzàvem, però hem tingut la gent al costat. També hem venut molt, s'han

deixat recomanar molt, i han sortit lectors del cau, lectors més literaris, interessats a descobrir noves veus».

El valor afegit de l'ànima

Acabem el panorama a Torroella de Montgrí. El Cucut és difícilment desdriable del nom de Teresa Calabús, i ara també dels noms dels seus fills, Magda i Joan Riera. Són coneguts els seus berenars literaris, un dels punts de trobada més conreguts del sector. Quan la van obrir, l'any 1987, les germanes Cati i Maria Teresa hi tenien de tot, com passa a les botigues de pobles petits. De mica en mica, però, la secció de lli-

breria creixia, i la de papereria i quiosc va anar desapareixent. I les llibreria, que desapareixeran, amb el ritme dels temps? «Amb Amazon al mercat hem vist que només existim si afegim valor. Podem afegir valor al llibre si tenim informació personal o anecdòtica. Queda el client que compra com a acte social, qui té prou sentit comú per valorar l'en-

granatge econòmic del seu poble. Les llibreria són petits oasis que nodreixen la minoria lectora que encara necessita passejar entre llibres, que s'emociona descobrint què vol llegir sense l'ajuda de les xarxes socials.»

Teresa Calabús:
«Les llibreria són petits oasis que nodreixen la minoria lectora que encara necessita passejar entre llibres»